Specialist hoogbegaafdheid

door WijsSein

Opleiding specialist hoogbegaafdheid
Niveau 1+2: vakbekwaam

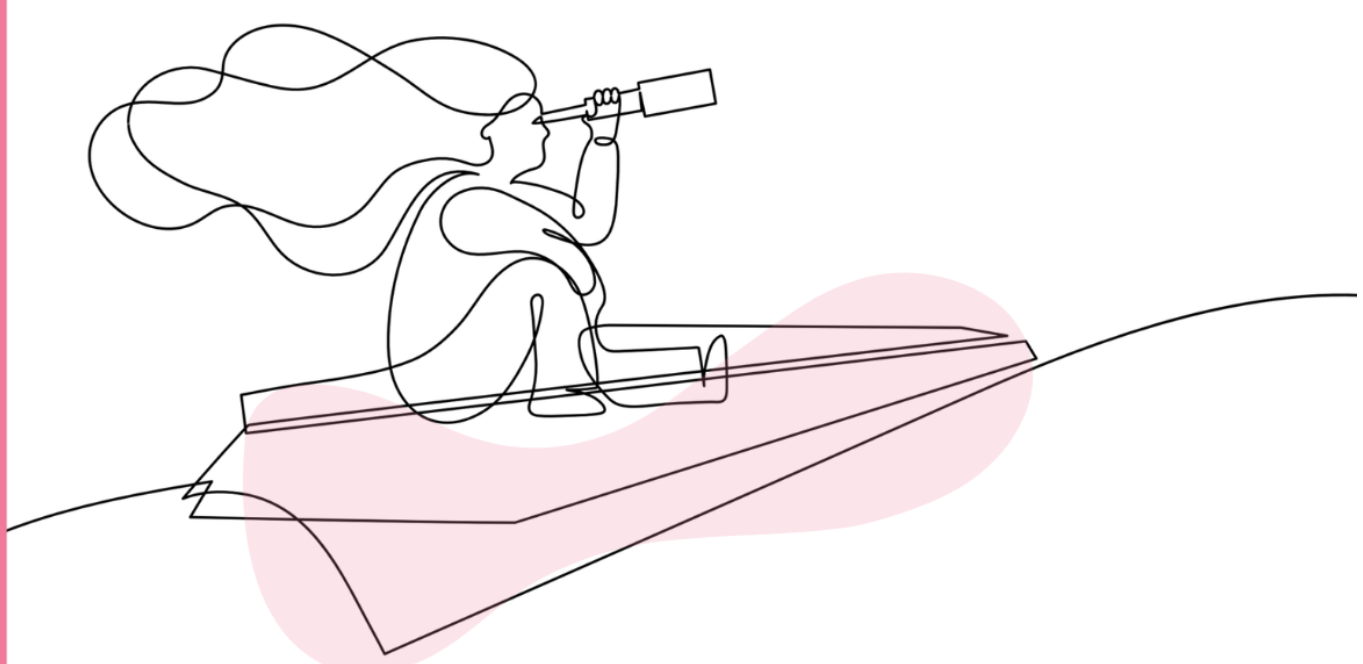

Inhoudsopgave

Voorwoord over WijsSein **3**
1. Inleiding opleiding specialist hoogbegaafdheid **5**
1.1. Specialist hoogbegaafdheid niveau 1 (startbekwaam) 5
1.2. Specialist hoogbegaafdheid niveau 1+2 (vakbekwaam) 6
1.3. Specialist hoogbegaafdheid niveau 3 (professioneel bekwaam) 6
2. Kenmerkend tijdens de opleiding **6**
3. Niveau 1+2 specialist hoogbegaafdheid: vakbekwaam **7**
3.1. Opleidingsprogramma 7
3.2. Studiebelasting en vrijstelling 9
3.3. Literatuur 9
3.4. Docent 9
3.5. Praktische zaken 10
3.5.1. Data & tijden 10
3.5.2. Locatie 10
3.5.3. Groepsgrootte 10
3.5.4. Kosten en annuleren 11
3.5.5. Vroegboekkorting en inschrijven 11
3.5.6. Opleidingsniveau en certificaat 11
3.5.7. Vragen 11

Voorwoord over WijsSein

Van beleid tot scholing maak ik het ontwikkelpotentieel en de bevlogenheid van hoogbegaafde leerlingen zichtbaar.

Je wilt hoogbegaafde leerlingen beter ondersteunen, maar in de praktijk blijft het ingewikkeld. Signalering is lastig, onderbouwd beleid mist, compacten en verrijken krijgen niet genoeg richting en leerlingen haken af in motivatie of ontwikkeling. Je hoeft dat niet alleen uit te zoeken. Ik help directies en onderwijsprofessionals met onderzoek, beleid, scholing en opleiding om hoogbegaafde leerlingen zichtbaar, begrepen en echt in ontwikkeling te krijgen.

Ga niet alleen maar samen met mij aan de slag. Met mijn trajecten kom je verder in minder tijd.

Zicht op hoogbegaafdheid

Met dit traject onderzoek je waar jouw school, bestuur of samenwerkingsverband nu staat in de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen. Veel scholen denken dat ze al passend aanbod bieden, terwijl belangrijke onderdelen van de basisondersteuning nog ontbreken. Dit traject geeft zicht op de cijfers.

Beleid dat werkt

Met dit traject vertaal je visie en onderzoeksuitkomsten naar concreet beleid. Je ontwikkelt in korte tijd een praktisch beleidsplan. Veel scholen, besturen of samenwerkingsverbanden missen beleid. Daardoor blijft ondersteuning versnipperd, persoonsafhankelijk en lastig vol te houden. Dit traject zorgt voor richting, samenhang en borging.

Specialisatie door scholing

Met een scholing- of opleidingstraject leer je hoogbegaafde leerlingen beter signaleren, compacten, verrijken en motiveren. Dit kan via studiedagen, cursussen of via de opleiding specialist hoogbegaafdheid. Leerkrachten missen de benodigde specialistische kennis, praktische handvatten en pedagogische sensitiviteit. Dit traject zorgt voor bevlogen en in ontwikkeling zijnde leerkrachten én leerlingen.

Mijn bevlogenheid

Mijn naam is Sonja Morbé en ik zag 30 jaar geleden hoe talent verloren kan gaan. Ik begeleidde toen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt waaronder daklozen. Ik zag bij een aantal mensen een hoge intelligentie. Maar ik zag ook een enorme bevlogenheid, een intens gevoelsleven, creativiteit en humor. Onverwachts herkende ik mezelf in deze mensen en ik ervaarde een natuurlijk aansluiting. Vanaf dat moment had ik de wens om ontwikkelpotentieel vroegtijdig te signaleren, zodat de kans een stuk groter wordt dat talent wordt benut. Fijner voor

de persoon, beter voor de wereld. Het onderwijs was voor mij de meest logische plek om deze wens in vervulling te laten gaan.

Hoogbegaafdheid. Je ziet het als interesse & context op elkaar aansluiten.
Hoogbegaafd gedrag signaleren en begeleiden kan alleen onder de juiste voorwaarden. Voetbalpotentieel scout en train je tenslotte ook niet in het zwembad :-)

Ga met mij aan de slag en wordt specialist hoogbegaafdheid door WijsSein.

Sonja Morbé

Specialist hoogbegaafdheid
door WijsSein

1. Inleiding opleiding specialist hoogbegaafdheid

Iedereen die meer wil leren over hoogbegaafdheid en passend onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen kan op eigen niveau instappen in de opleiding specialist hoogbegaafdheid. Werk je in het onderwijs of begeleid je hoogbegaafde kinderen op andere wijze in hun onderwijs? Dan is de opleiding interessant voor jou.

Herken jij jezelf in deze omschrijving?

- Je wilt (hoog)begaafde leerlingen begeleiden in hun ontwikkeling
- Je bent op zoek naar onderbouwde kennis over hoogbegaafdheid
- Je bent kritisch en je wilt weten of het klopt wat je leert
- Je bent betrokken bij de onderwijspraktijk
- Je wilt graag direct praktisch aan de slag met wat je leert
- Je werkt graag op je eigen manier en wilt hier ruimte voor
- Je wilt contact met gelijkgestemden om ervaringen uit te wisselen

Dan ben je de ideale cursist voor de opleiding specialist hoogbegaafdheid. Je kunt starten als beginnend, gevorderd of specialistisch cursist, omdat de opleiding drie instapniveaus heeft. Je kunt de opleiding op eigen locatie (incompany) of in regio Utrecht volgen. Op de website staan de groepen vermeldt voor inschrijving. Mocht er niet iets geschikts bijzitten, mail mij dan.

Website: www.specialisthoogbegaafdheid.nl
Mail: info@specialisthoogbegaafdheid.nl

In het kort staan hieronder de drie niveaus beschreven. Elk niveau kun je apart volgen en afsluiten. Eén niveau wordt verderop in deze studiegids volledig inhoudelijk uiteengezet. De volledige informatie van de andere niveaus vind je in de andere studiegidsen.

1.1. Specialist hoogbegaafdheid niveau 1 (startbekwaam)

Niveau 1 van de opleiding specialist hoogbegaafdheid is de basiscursus, waarmee je een startbekwaam niveau behaalt. De volgende onderwerpen worden behandeld:

- Wat is hoogbegaafdheid wel en niet?
- Wat is de noodzaak voor aanpassing van het onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen?
- Hoe ga je de hoogbegaafde leerlingen goed signaleren?
- Op welke manier ga je overbodige oefening en herhaling schrappen (compacten)?
- Op welke manier ga je het onderwijsaanbod verrijken voor hoogbegaafde leerlingen?

1.2. Specialist hoogbegaafdheid niveau 1+2 (vakbekwaam)

Niveau 1+2 van de opleiding specialist hoogbegaafdheid maakt je vakbekwaam specialist hoogbegaafdheid. De volgende onderwerpen worden behandeld:

- Alle onderdelen van niveau 1 (vrijstelling is mogelijk)
- Hoe maak je beleid?
- Hoe ontwikkel je verrijkingslessen en executieve functies?
- Hoe begeleid je sensitiviteit, mindset en faalangst?
- Wat kun je doen bij onderpresteren?

1.3. Specialist hoogbegaafdheid niveau 3 (professioneel bekwaam)

Niveau 3 van de opleiding specialist hoogbegaafdheid is een verdergaande specialisatie en maakt je vak volwassen. Voor deelname aan dit niveau wordt verwacht dat je niveau 1 en 2 beheerst. De volgende onderwerpen worden behandeld:

- Begeleid je de ontwikkeling van competenties en/of talenten?
- Begeleid je preventief of curatief de ontwikkeling van hoogbegaafdheid?
- Hoe ontdek je interesses van een leerling en hoe gaat de leerling aan (motivatie)?
- Hoe krijgen de kenmerken van hoogbegaafdheid meer richting en ruimte?
- Ervaar jij of je collega beren op de weg? Pak ze aan!
- Hoe zorg je voor de relationele aansluiting van hoogbegaafde leerlingen?

2. Kenmerkend tijdens de opleiding

Dit kun je verwachten tijdens de opleiding:

- **Enthousiaste overdracht van kennis**: ik heb 30 jaar kennis & ervaring opgebouwd en deel de (wetenschappelijke) theorie met enthousiasme. Mijn enthousiasme merk je door mijn hoge energie, het is positief, doelgericht en ik deel alles met je.
- **Breed opleidingsprogramma**: ik bied basis, gevorderde en specialistische kennis van beleid tot begeleiding.
- **Afwisselend**: ik maak gebruik van plaatjes, overzichten, spelmateriaal, video's, (echte) verhalen, zodat je inzichten opdoet en daarmee de kennis nooit meer vergeet.
- **Praktisch en onderbouwd**: ik werk in elk scholingsmoment met opdrachten die je toepast op je eigen praktijk, zodat je in ieder geval één stap verder komt met een situatie die bij jou speelt. Ook ondersteun ik dit met onderzoek en documentatie.
- **Materialen:** ik heb reiskoffers vol met materialen die ik graag laat zien. Dit bestaat uit boeken, lesmateriaal, spelmateriaal, posters en andere middelen om het lesgeven aan (hoog)begaafde leerlingen te ondersteunen.
- **Meerdere antwoorden zijn goed**: ik ben flexibel. Dit betekent dat er voor mij meerdere wegen zijn naar passend onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen. Ik beweeg mee met wat er op dit moment is op een school zoals een visie, identiteit of het huidige ondersteuningsniveau van het schoolteam. Maar ik hou het doel wel in het oog: passend onderwijs dat ook werkelijk een bijdrage levert aan de ontwikkeling, het welbevinden en de aansluiting van de (hoog)begaafde leerling.

3. Niveau 1+2 specialist hoogbegaafdheid: vakbekwaam

3.1. Opleidingsprogramma

OPLEIDINGSDAG 1 – module 1 - signaleren

Je leert onder andere:

Ochtend: wat is hoogbegaafdheid wel en niet?

- Kenmerken, gevolgen en andere verschijnselen onderscheiden bij hoogbegaafdheid
- Noodzaak van passend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen
- Definities en modellen van hoogbegaafdheid
- Onderzoek over signaleren
- De invloed van ons feilbare denken zoals vooroordelen op het signaleren

Middag: signaleren van onderpresteren

- Begaafdheidsprofielen
- Achtergrond onderpresteren
- Begripsroute poster: leergedrag, onderpresteren, onderstimuleren, preventief en curatief beleid, autonoom situationeel (onder)presteren
- Adviesroute poster
- Casus (werkblad)

Huiswerkopdracht: signaleren

- Uitleg huiswerkopdracht

OPLEIDINGSDAG 2 – module 2 – signaleren in je groep, compacten, leerdoelen en verrijken

Je leert onder andere:

Ochtend: signaleren in je groep

- Misdiagnose van hoogbegaafdheid
- Twice-exceptional (dubbel bijzonder)
- Vereisten goed signaleren
- Valide bronnen bij signaleren
- Selectienormen bij signaleren
- Asynchrone ontwikkeling bij hoogbegaafdheid

Middag: compacten en verrijken

- Begrippen: compacten, uitdaging, verrijking, verdiepen, verbreden, versnellen
- Compacte leerlijnen
- Vakinhoudelijke leerdoelen
- Vakoverstijgende leerdoelen
- Kwaliteitseisen verrijkingsmateriaal/opdracht
- Veel materiaal bekijken

Huiswerkopdracht: kwaliteit beoordelen verrijkingsmateriaal

- Uitleg huiswerkopdracht

OPLEIDINGSDAG 3 – module 3 .1– sensitiviteit en verrijkingslessen ontwerpen

Je leert onder andere:

Ochtend: sensitiviteit

- Begrippen: hoogsensitief, biologische sensitiviteit, overexcitabilities
- Overprikkeling en onderprikkeling
- Lesontwerp ontwikkeling van intensiteit

Middag: verrijkingsles ontwerpen

- Voorwaarden voor begeleiden van anders, creatief denken
- Hogere orde denkvaardigheden – taxonomie van bloom
- Denksleutels – denkvierkanten
- Filosofie
- Onderzoekend en ontwerpend leren

Huiswerkopdracht: een verrijkingsles ontwerpen

- Uitleg huiswerkopdracht

OPLEIDINGSDAG 4 – module 3 .2– faalangst, mindset en executieve functies

Je leert onder andere:

Ochtend: faalangst en mindset

- Faalangst en mindset: geen kenmerken maar verschijnselen
- Begrip faalangst
- Faalangst is géén perfectionisme
- Interventieplan/aanpak: verminderen van faalangst
- Begrip vaste- en groeimindset
- Misverstanden mindsettheorie
- Breinontwikkeling, groeitaal en strategietraining
- Interventieplan/aanpak: mindset

Middag: executieve functies

- (Zwakke) executieve functies: geen kenmerken maar verschijnselen
- Begrip executieve functies
- Breinontwikkeling executieve functies
- Tips bij 11 executieve functies
- Metacognitie uitgelicht
- Interventieplan/aanpak: executieve functie

Huiswerkopdracht: interventieplan op een ontwikkelvraag naar keuz

- Uitleg huiswerkopdracht

OPLEIDINGSDAG 5 – module 4 – beleid en overige vraagstukken

Je leert onder andere:

- Verschil beleid versus protocol of kwaliteitskaart
- Format beleidsplan (werkboek)
- Norm basisondersteuning hoogbegaafdheid
- Aanleiding, noodzaak, missie, visie
- Duiding begrip hoogbegaafdheid
- Doelgroep, doelstelling, resultaten
- Taken, rolen, bevoegdheden
- Professionalisering, de goede HB leerkracht
- Werkwijze signaleren
- Verrijken: verdiepen, verbreden en versnellen
- Leerlijnen, leerdoelen en materialen/opdrachten
- Planning, begroting, communicatie, monitoren en evalueren

Vrije ruimte (nog in te vullen):

- overige vraagstukken uit de opleidingsgroep

OPLEIDINGSDAGDELEN– module 5 – zes dagdelen werkbijeenkomsten

Je leert onder andere:

- Kennis uit de opleiding om te zetten naar praktisch handelen
- Ontwerpen van een praktijkproduct naar eigen keuze (direct bruikbaar in de praktijk)
- Voorbeelden van praktijkproduct: beleidsplan, lessenreeks, plusklas opzetten, onderzoek, spelmateriaal, (kinder)boek, kaartenset en vele andere mogelijkheden

Eindopdracht: praktijkproduct

- Uitleg praktijkproduct

Laatste werkbijeenkomst

- Presentatie behaald specialisme
- Certificaat uitreiking

3.2. Studiebelasting en vrijstelling

OPLEIDINGSDAG 1 – module 1	
➢ Eén hele dag opleiding ➢ Literatuur lezen ➢ Huiswerkopdracht	16 uur
OPLEIDINGSDAG 2 – module 2	
➢ Eén hele dag opleiding ➢ Literatuur lezen ➢ Huiswerkopdracht	16 uur
OPLEIDINGSDAG 3 – module 3 .1	
➢ Eén hele dag opleiding ➢ Literatuur lezen ➢ Huiswerkopdracht	16 uur
OPLEIDINGSDAG 4 – module 3 .2	
➢ Eén hele dag opleiding ➢ Literatuur lezen ➢ Huiswerkopdracht	16 uur
OPLEIDINGSDAG 5 – module 4	
➢ Eén hele dag opleiding ➢ Literatuur lezen	16 uur
OPLEIDINGSDAGDELEN– module 5	
➢ Zes dagdelen (zes halve dagen) ➢ Literatuur lezen ➢ Praktijkopdracht uitwerken (thuis)	40 uur
Totaal	
	120 uur

Vrijstelling

Als je niveau 1 bij WijsSein hebt gevolgd, dan ben je voor niveau 2 vrijgesteld van het volgen van module 1 en 2.

3.3. Literatuur

Verplichte literatuur

- Schrover, E. (2015) *Uitdagend onderwijs aan begaafde leerlingen*. Assen, Van Gorcum
- Bakx, A., Boer, E. de, Brand, M. van den, Houtert, T. van (2022) *Werken met begaafdheid in de klas.* Assen, Van Gorcum
- Morbé, S. (2023) *Uitdagend of verrijkend onderwijs?*

3.4. Docent

De opleiding wordt gegeven door Sonja Morbé. Ik ben werkzaam in de praktijk van het onderwijs op reguliere scholen, bij scholen met fulltime hoogbegaafdheidsonderwijs, bij besturen en bij samenwerkingsverbanden. Mijn expertise bestaat uit meer dan 30 jaar beleid- en projectmanagement ervaring en ruim 15 jaar specialisatie in passend onderwijs voor hoogbegaafde

leerlingen. De ruime werkervaring is te lezen op de website en op mijn LinkedIn profiel.

Inmiddels hebben honderden cursisten de opleiding met succes afgerond. Ik verzorg sinds 2012 de opleiding specialist hoogbegaafdheid. Dit deed ik eerst voor onder andere de Hogeschool Utrecht (Centrum Theo Thijssen) en sinds 2017 vanuit WijsSein. Daarnaast werk ik samen met diverse andere specialisten in het werkveld, waardoor ik snel aanvullende informatie en praktijkervaringen kan verkrijgen (indien nodig) die cursisten kunnen gebruiken op school of tijdens de opleiding.

3.5. Praktische zaken

3.5.1. Data & tijden

Donderdag van **09.30 tot 16.00** uur
Dag 1: 14 januari 2027
Dag 2: 18 februari
Dag 3: 25 maart
Dag 4: 15 april
Dag 5: 20 mei

Donderdag van **13.00 tot 16.00** uur
Dag 6: 17 juni
Dag 7: 09 september
Dag 8: 28 oktober
Dag 9: 13 januari 2028
Dag 10: 10 februari 2028 afstuderen

3.5.2. Locatie

De locatie is in Utrecht - De Meern. Goed bereikbaar met openbaar vervoer & gratis parkeren.

Vergader- en trainingsruimte
't Zand 52
3454 PB De Meern
Website: https://www.rarejongens.com/

3.5.3. Groepsgrootte

De groepsgrootte is minimaal 5 personen en maximaal 12 personen.

3.5.4. Kosten en annuleren

De kosten voor de opleiding zijn:

- 3.950 euro inclusief btw en vroegboekkorting
- 4.500 euro inclusief btw (zonder vroegboekkorting)

Inbegrepen zijn:

- de opleidingsdagen
- drie studieboeken
- online opleidingsmap: achtergrondinformatie, presentaties, posters en lesmaterialen
- koffie & thee
- 5x een heerlijke lunch (bij de hele dagen van de opleiding)

Op basis van de algemene voorwaarden van WijsSein kun je kosteloos annuleren tot 2 maanden voor aanvang van de eerste opleidingsdag.

3.5.5. Vroegboekkorting en inschrijven

Er geldt een vroegboekkorting **tot 1 november 2026**. Je kunt je inschrijven voor de opleiding via dit formulier: https://forms.gle/nH8abWEXBt929zxK8

3.5.6. Opleidingsniveau en certificaat

Het opleidingsniveau is hbo en je ontvangt na succesvol afronden een certificaat inclusief overzicht van de verworven kennis en competenties.

3.5.7. Vragen

Wellicht heb je nog vragen. Neem dan gerust contact met mij op via: info@specialisthoogbegaafdheid.nl